

מקום שני במקצה הקהל הרחב

עשן הגעגוע

אפרת צדקני

היא שוב הופיעה. הבעה נחושה נסוכה על פניה וצל של שובבות מרחף עליהן. בדיוק כפי שזכר אותה. ריח משכר של פרחים ופטרייות אשר צמחו בצד הדרך חדר אל נחיריו. לפתע התנער והסב מבטו. זו לא היא. זאת לא יכולה להיות היא. היא מתה, עליו להכניס זאת טוב טוב לראש.

הוא המשיך להתהלך לאורך השביל, מסלק בדרכו דרדרים וקוצים. שמש אדמדמה כבר החלה לשקוע וצרצר אחד בודד זקף ראשו ממול. אין לו לאן למהר.

בדרכו דרך ורמס עלים יבשים ופרחים שנשרו בטרם עת, והד טפיפות רגליו קרע את רוגע היער ופילח את דממת הערב. הוא הביט ימין ושמאל ובראותו כי אין אדם בסביבה, החל לשיר בלחש מנגינה אצילית. אצילית בדיוק כמוה, הוא חשב. רוח קרירה של בין ערביים ליטפה את פניו והעלים כמו שרו אתו. זה השיר שלה. הוא זכר. ציפור שיר קטנה ריחפה מעל ראשו והשמיעה קולות שבריריים. עננים כהים הטילו צל ושמיים ורדרדים בצבצו מאחורי הגבעה. הוא הניע ראשו בעייפות, נשען על הגזע ונרדם.

הולכת ילדה בין אותן אבנים דוממות, פוסעת חרש לאור דמדומים, צועדת אל תוך העלטה המערפלת חושים. ומבעד לערפל, שיר אחד מוכר עשה דרכו אליה. מנגינה זעירה נגלתה לאזניה, צליל נוגה ועדין. ובאחת נעצר השיר. היא הרימה ראשה ועיניה נתקלו בו. לא קשה היה להבחין באדם אחד בודד אשר ישוב על האדמה, כתפיו שמוטות וראשו שעון על עץ. היא נאנחה חרש, אביה לא אדם קל ההפך הוא נכון, אדם קשה יום הוא אביה. אין אחד שלא מכיר אותה. את יוסף המסכן והעלוב, יוסף המטורלל, וכמובן, את ביתו האומללה אף יותר. כל חברותיה היו מרחמות עליה תמיד על שנפל בחלקה אב כה מוזר.

עם ציוץ הציפורים מתעורר וקול זימרת הדרורים, כשהאוויר עוד לח וצונן וההליכה אינה כבדה. עבודה קבועה לא הייתה לו, על כן נאלץ לכתת רגליו בחום ובקור, לבוסס בבוץ ביום סגרירי ומושלג ואף למחות זיעה נוטפת בליל חמסין צחית, כדי להביא מעט לחם לביתו.

בכל עבודה מזדמנת עסק אך רבות כאלה לא היו. את רוב זמנו בילה בחוסר מעש ובשיטוט חסר תועלת ברחובות העיר. היא נאנחה שנית והתכסחה במעילה. העצבות הסתירה פניה, אך חיוך החמה השבה אל נרתיקה חיפתה על עשן הגעגוע. אביה לא הרעיף עליה חיבה רבה, לא חיבק כשנפלה, אף לא עודד כשהייתה עצובה, מעולם לא חלק מחמאות, תמיד נשאר אדיש. רק המבט שעלה בעיניו בפעמים הנדירות בהן נחה עליו הרוח יכול היה לבטא את האהבה העצומה שרחש אל בתו. אור ניצת אז בעיניו הכבויות תמיד ודלקה בהן אהבה. באותה השעה כמו השיל מעליו המסכה אשר לבש כל הימים ובמקומה התכסה במעטה של חום, שהעיד על חיבתו. אז היה טופח לה על השכם ולוחש על אזנה: אוי ביתי, כמה שאת דומה לה, כמה שאת דומה. אז יכלה לחוש בקרבתו. הוא היה מתיישב על יד מיטתה ושר לה. שר

בקולו העדין והמהוסה שהתגלה רק באותן פעמים בודדות. תמיד היה זה אותו השיר. השיר של אבא. אך בתקופה האחרונה אף רגעים מאושרים אלו התמעטו, ועליהם רבו צעקותיו בלילות. היא אהבה את אביה, אותו אבא משוגע. הן לא היה לה אדם קרוב אחר ועל אמה אין מדברים. מתה. אסור לשאול שאלות כי אם שואלים בווערת חמתו של אבא וקצפו עולה. היא לא הכירה את אמה מעולם, וככל הנראה, גם לא תכיר.

וכבר שמיים משחירים והפרחים כמו נדים לשלום וירח מלמעלה מביט ומחשבותיה נושאות אותה הרחק אל השדות. רגע קט בלבד התלבטה אם להעיר את אביה הנם לו בשלווה תחת עץ הברוש, אך התחלף הרגע. היא היטיבה מעילו ונשקה לו לפרידה. לאחר מחשבה קצרה התכופפה ורשמה פתק זעיר, אותו תחבה לכיס מכנסיו המרופטות. היא המשיכה בהליכתה אל מעלה ההר ופסעה לאיטה. רוח של לילה ריחפה בגבעות ודגדגה את ערפה. ולפתע, כמו רגליה הולכות מאליהן היא החלה לרוץ במלוא כוחותיה והרוח מכה בפניה ומבדרת שיערה, אך היא כבר יודעת, הלילה היא לא שבה הביתה. היא נוסעת, לא משנה לאן. העיקר לנסוע, וכמה שיותר מהר כן ייטב. אך לא להרבה זמן, למחרת תחזור, מוקדם בבוקר, וכשיקיץ אביה יראנה במיטה. הוא לא ידע דבר.

בביתה שרר שקט תמידי מלבד סיוטי אביה בלילות. תמיד חלמה על בית חם ואוהב, השתוקקה לאווירה חמה כזאת כמו בסיפורים. היא כמהה לאהבת אם שמעולם לא הכירה ואף לאהבת אב, שמאז הייתה ילדה קטנה, לא גילה לה ולו אות חיבה אחד המעיד על אהבתו. רק פעם אחת היא רוצה ללכת. פעם אחת בלבד.

שקט של לילה צעיר מתערבב בניחוחות הפרדסים. אוטובוס עוצר. היא עולה בביטחון ומתיישבת מאחור. האוטובוס שוקק ומלא באנשים בניגוד לתחנה הדוממת והריקה. חריקה אחרונה ועוד רגע תתחיל הנסיעה. ופתאום קול נפץ מחריד ודם ניתז לכל עבר, ראייתה נטשטשה ותחושה מערפלת התפשטה בגופה. היא שמעה צעקות וצרחות של אימה, לא רואה את הרסיס החודר אל תוך גופה, אך לא ניתן להתבלבל בכאב. היא מתחילה לצעוק כמו כולם ומבעד לדמעוניה רואה את ידיה המגואלות בדם שכבר החל להיקרש. מנסה לקום ולהיחלץ מהאוטובוס, אשר אש החלה לבעור בו, אין מנוס מהלהבות המלחכות. ריח של דם מתערבב בזיעה, שרועה על ריצפת האוטובוס וחורקת שיניים. היא מנסה להתרומם פעם אחר פעם אך לשווא. עוד רגע ותגיע האש גם אליה. ולפתע דמות מוכרת נראית מבעד לתימרות העשן. אבא! היא צווחת במלוא גרונה, הוא מביט בה בייאוש ובחוסר אונים, מתקדם לעבר האש. תעצור! צועקים לו אנשים. תזהר, יש שם אש! אך הוא מתקדם ולא שם ליבו אליהם. ברקע כבר נשמעת יללת צפירת האמבולנס וקול סירנת מכבה האש. פניה כבר בווערות מחום, הלהבה מתקדמת בקצב ואביה כבר מצליח לגעת בה בקצות ציפורניו. הוא דוחף אותה בעוצמה ונופל לתוך הלהבות. בשארית כוחותיה היא זורקת את עצמה מהחלון רגע לפני שהשלהבת נוגעת בפניה. גופה מתרסק על האדמה וכאב חד בווער בצלעותיה. ההכרה מפלחת את ראשה. אבא נותר לכוד בלהבות! היא רואה אותו מבעד לחלון, את הפחד השפוף על פניו ולרגע נלכד מבטם. גם החלון כבר בווער. היא הסתכלה עליו, על ארשת פניו ומבטו המיוסר והסבה פנייה מיד.

מסביבה המולה ורעש אך דממה עמומה בתוכה. עכשיו היא יודעת, אבא אוהב אותה, תמיד בליבו היא שכנה. וכמו מתוך חלום, עולות פני אמה מתוך הבערה, אותן פנים שדמיינה אינספור פעמיים, ועיניה רכות ומלאות אהבה וכמו לוחשות לה: תתחזקי!

והיא נושאת עיניה הרחק אל האופק, ובליבה מתנגן לו השיר העדין, וקולו הערב של אביה. היא הסיטה תלתל שדבק לפניה בדם. בליבה מתרוננת תפילה חרישית וניצנים רכים של אמונה נובטים מתוך העצב, כי עכשיו שני אבות יש לה למעלה, ואף אחד מהם אותה לעולם לא ישכח.

ומלמעלה ירח הביט, ודעך.